

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Публічного управління та підприємництва (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
В. В. Павліков
(підпис) (ініціали та прізвище)
_____ 2021 р.
Відділ аспірантури і докторантури

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Публічне управління та адміністрування як суспільне явище
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування
(код і найменування спеціальності)

Освітня наукова програма: «Публічне управління та адміністрування»
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Форма навчання: заочна

Харків 2021 рік

для здобувачів за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
освітньої програми «Публічне управління та адміністрування»

«28» 08 2021 р., – 14 с.

Розробник: проф., д. держ.упр., проф.

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

Дегтяр А.О.

(прізвище та ініціали)

Гарант ОНП проф., д. держ.упр., проф.

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

Дегтяр А.О.

(прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2021 р. засідання кафедри № 601

Завідувач кафедри д. держ.упр., проф.

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Ковальчук В.Г.

(прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач відділу
аспірантури і докторантури

В. Б. Селевко

В.о. голови наукового товариства
студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених

С. С. Жила

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів 5	<p>Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування (шифр і найменування)</p> <p>Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування (код і найменування)</p> <p>Освітня програма Публічне управління та адміністрування (найменування)</p> <p>Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)</p>	Вибіркова
Кількість модулів – 1		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів –3		2021/2022
Індивідуальне завдання немає		Семестр
Загальна кількість годин – 150 кількість годин для заочної форми навчання: аудиторних занять -10 самостійної роботи -140		4-й
		Лекції*
		6 годин
		Практичні, семінарські*
		4 годин
	Самостійна робота	
	140 годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 10/140.

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Публічне управління та адміністрування як суспільне явище, його інститути, форми та методи їх діяльності» є формування у аспірантів сучасних знань щодо поняття публічного управління та адміністрування, як суспільного явища; вивчення існуючої законодавчої бази, що регулює діяльність, яка пов'язана з публічним управлінням та адмініструванням; набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування теорії державного управління та місцевого самоврядування.

Завдання: надання здобувачам сучасних знань щодо інститутів, форм публічного управління та адміністрування, методів діяльності органів державного управління та органів місцевого самоврядування, а також концептуальних знань з публічного управління та адміністрування й на межі предметних галузей, формування дослідницьких навичок, достатніх для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідної галузі.

Компетентності, які набуваються:

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні:

- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у науковому пізнанні, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень;
- здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору;
- здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем наукового пізнання, а також до застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної та наукової діяльності в публічному управлінні та адмініструванні.

Очікувані результати навчання:

- мати передові концептуальні та методологічні знання з публічного управління та адміністрування й на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідної галузі, отримання нових знань та/або здійснення інновацій;
- формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

Пререквізити – «Обробка та аналіз результатів наукових досліджень з використанням ІТ», «Управління науковими проектами», «Наукові іншомовні комунікації», «Державна інформаційна політика».

Кореквізити – «Комунікації в публічному управлінні», «Правова регламентація публічного управління та адміністрування».

3. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1 Публічне управління та адміністрування як суспільне явище, його інститути, форми та методи їх діяльності

Змістовий модуль 1. Публічне управління та адміністрування як системне явище в суспільстві.

Розглядаються основи публічного адміністрування як системне явище в Україні. Розглянуто громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування. Досліджується питання публічного адміністрування та влади

Тема 1. Публічне адміністрування як системне суспільне явище

1. Закони публічного адміністрування.
2. Особливості публічного управління та адміністрування.
3. Методи публічного адміністрування.
4. Принципи публічного адміністрування.

Тема 2. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування

1. Основний зміст поняття «громадянського суспільства».
2. Ознаки громадянського суспільства.
3. Ключові ідеї та принципи громадянського суспільства.
4. Громадянське суспільство як глобальна самоврядна соціальна система.
5. Структура громадянського суспільства.
6. Громадські об'єднання (об'єднання громадян) та їх значення у демократичній правовій державі.

Тема 3. Публічне адміністрування та влада

1. Держава як суб'єкт політичної влади.
2. Економічна влада. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади. Лобізм.
3. Децентралізація влади: переваги та недоліки.
4. Глобалізація сучасного світу: форми, можливості, позитивні і негативні тенденції й наслідки. Як вони вплинуть на систему державного управління?

Змістовий модуль 2.

Організація публічного управління та адміністрування в соціальній, економічній, політичній сфері

Розглядаються форми реалізації влади в публічній сфері, ресурси та технології. Розглянуто питання бюрократії в системі публічного

адміністрування. Корупція та протидія корупції в публічному адмініструванні. Результативність та ефективність публічного адміністрування.

Тема 4. Форми реалізації влади в публічній сфері, ресурси та технології

1. Делегування повноважень в системі публічного управління.
2. Раціональне делегування повноважень: переваги та перешкоди.
3. Види повноважень.
4. Зарубіжний досвід побудови органів влади.

Тема 5. Бюрократія в системі публічного адміністрування

1. Теорія раціональної (ідеальної) бюрократії: переваги та недоліки. Веберівські принципи бюрократичних систем.
2. Роль ідей В. Вільсона у формуванні державно-управлінської думки наприкінці ХІХ ст.
3. Концепції «наукового управління». Основні принципи наукового управління працею, запропоновані Ф.Тейлором.
4. «Рух за гуманні стосунки» та розвиток публічного адміністрування
5. Виробничий експеримент Е. Мейо та концепція людських відносин.
6. Традиційна модель державного управління : переваги та недоліки.
7. Концепція нового державного менеджменту (new public management).
8. Концепція врядування (goverance, good goverance, anticipatory governance).
9. Теорія суспільно-політичних мереж (social- political networks).
10. Основні принципи європейської школи державного управління.
11. Американська концепція державного управління.

Тема 6. Корупція та протидія корупції в публічному адмініструванні

1. Які ознаки є характерними для адміністративних послуг?
2. Керуючись якими принципами мають надаватись управлінські послуги органами місцевого самоврядування?
3. Публічно-правова відповідальність в публічному управлінні.

Тема 7. Результативність та ефективність публічного адміністрування

1. На які групи поділяються управлінські послуги в залежності від форми їх реалізації?
2. Чи можна передати виконання соціальних послуг неурядовим організаціям?
3. Чи є майбутнє у відсоткової філантропії в Україні? Яке?

Змістовий модуль 3. Публічне управління та адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень

Розглядаються публічне адміністрування та муніципальна публічна влада. Розглянуто закономірності, форми, методи та стилі публічного

адміністрування. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

Тема 8. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада

1. Сутність і роль Магдебурзького права як однієї з самобутніх форм місцевого самоврядування.
2. Визначте головні положення Конституції Пилипа Орлика.
3. Охарактеризуйте земства як інститут самоврядування в XIX-XX ст. в Україні та Росії, їхню структуру, функції, головні напрямки діяльності. У чому полягають переваги та недоліки земської управи?
4. Основні теорії місцевого самоврядування.
5. Європейська хартія місцевого самоврядування як фундамент розвитку місцевої демократії.
6. Досвід організації публічної служби в європейських країнах.
7. Міжнародні та всеукраїнські об'єднання органів місцевого самоврядування.

Тема 9. Закономірності, форми, методи та стилі публічного адміністрування

1. Партисипаторний бюджет: інноваційний демократичний інструмент участі громадян.
2. Інвестиційні проекти на території муніципалітету (розкрити на конкретних прикладах)
3. Стратегічне управління в муніципальному утворенні.
4. Основні теорії походження місцевого самоврядування.
5. Особливості місцевого самоврядування в Україні (на основі аналізу інформаційних джерел) (есе).

Тема 10. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень

1. Технології прийняття управлінських рішень.
2. Аудит, моніторинг та оцінювання управлінських рішень.
3. Підготовка аналітичних документів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. Загальні положення публічної служби. Державна служба як складова публічної служби.					
Тема 1. Публічне адміністрування як системне суспільне явище	20	2	2		16
Тема 2. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного	16				16

адміністрування					
Тема 3. Публічне адміністрування та влада	18				18
Разом за змістовним модулем 1	54	2	2		50
Модуль 2 Особливості проходження служби в окремих органах публічної влади. Служба в органах місцевого самоврядування.					
Тема 4. Форми реалізації влади в публічній сфері, ресурси та технології	16				16
Тема 5. Бюрократія в системі публічного адміністрування	18	2			16
Тема 6. Корупція та протидія корупції в публічному адмініструванні	18				18
Тема 7. Результативність та ефективність публічного адміністрування					
Разом за змістовним модулем 2	52	2			50
Модуль 3. Запобігання і протидія корупційним проявам та етика у системі публічної служби					
Тема 7. Закономірності, форми, методи та стилі публічного адміністрування	12	2			10
Тема 8. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	10				10
Тема 9. Закономірності, форми, методи та стилі публічного адміністрування	10				10
Тема 10. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	10				10
Модульний контроль	2		2		
Разом за змістовним модулем 3	44	2	2		40
Усього годин	150	6	4		140

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Публічне адміністрування як системне суспільне явище	2
	Разом	2

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Публічне адміністрування як системне суспільне явище	16
2	Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування	16
3	Публічне адміністрування та влада	18
4	Форми реалізації влади в публічній сфері, ресурси та технології	16
5	Бюрократія в системі публічного адміністрування	16
6	Корупція та протидія корупції в публічному адмініструванні	18
7	Результативність та ефективність публічного адміністрування	20
8	Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада	20
	Разом	140

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні (пояснювально-ілюстративний); аудиторні та дистанційні; розв'язання ситуацій; робота в малих групах; самостійна робота

11. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Змістовні модулі	Максимальна кількість балів			
	усього	практ.	лабор.	сам.робота
МОДУЛЬ 1	100			
Змістовний модуль 1	20	20		
Змістовний модуль 2	25	25		
Змістовний модуль 3	25	25		
Індивідуальне завдання				
Підсумковий контроль	30			

Під час складання семестрового заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань і умінь для забезпечення програмних результатів навчання. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

Добре (75-89) – знати основні теми дисципліни. Достатньо знати групи основних ознак адміністративного процесу в органах публічного управління в площині внутрішньої (закритої ззовні) діяльності органів публічної влади; вміти проводити аналіз нормативно-правового забезпечення управління адміністративними процесами в регіональних економічних системах. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

Відмінно (90-100) – мати знання, що дозволять самостійно, вільно та обгрунтовано відповідати на будь які питання щодо сучасних механізмів управління адміністративними процесами в регіональних економічних системах в Україні, вміти виміряти продуктивність, результативність та ефективність публічного адміністрування виконувати діагностику розвитку регіональних економічних систем в процесі прийняття державно-управлінських рішень, мати уявлення про шляхи вдосконалення механізму управління адміністративними процесами в регіональних економічних системах в Україні. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою
	Залік
90 – 100	Зараховано
75 – 89	
60 – 74	
0 – 59	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Дистанційний курс «Публічне управління та адміністрування як суспільне явище, його інститути, форми та методи їх діяльності» для аспірантів всіх форм навчання за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1412>

Рекомендована література

Базова

1. Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.]; за заг. ред. О. В. Скидана. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

4. Державне управління та державна служба : словник-довідник / О. Ю. Оболенський. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Pidruchnuiky_NADU/2aa8d08a-a24e-4579-a834-2b601099c0bd.pdf5.

5. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/315713/>

6. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій : монографія / В. Б. Дзюндзюк. – Х. : ХарПІ УАДУ «Магістр», 2003. – 236 с.

7. Желюк Т. Л. Державна служба : навч. посібн. / Желюк Т. Л. – Луцьк : ВД «Професіонал», 2000. – 558 с.

8. Круш П. В. Регіональне управління : навч. посібн. / Круш П. В., Кожем'яченко О. О. – К. : ЦУЛ, 2007. – 248 с.

9. Лазор О. Д. Основи місцевого самоврядування : навч. посібн. / Лазор О. Д. – К. : ЦУЛ, 2003. – 432 с.

10. Ординський В. Л. Управління в органах виконавчої влади : навч. посібн. / Ординський В. Л., Кисіль З. Р., Ковалів М. В. – К. : ЦУЛ, 2008. – 296 с.

11. Свирский Б. М. Государственное строительство и местное самоуправление в Украине : учеб. пос. / Свирский Б. М. – Х., 2001. – 487 с.

12. Уткин Э. А. Государственное и муниципальное управление / Уткин Э. А., Денисов А. Ф. – М. : Ассоциация авторов и издателей «Тандем», Изд-во «ЭКМОС», 2001. – 365 с.

13. Чиркин В. Е. Государственное управление. Элементарный курс / Чиркин В. Е. – М. : Юристъ, 2001. – 320 с.

14. Якубовський О. П. Державна влада і громадянське суспільство: система взаємодії : моногр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=REF&P21DBN=REF&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%91%D1%83%D1%82%D0%B8%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%A2\\$](http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=REF&P21DBN=REF&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%91%D1%83%D1%82%D0%B8%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%A2$)

15. Інформаційні ресурси

- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=3936>
- Сайт кафедри k601@khai.edu
- Електронний каталог науково-технічної бібліотеки Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського "ХАІ". - Режим доступу: <https://library.khai.edu/catalog>
- www.prezident.gov.ua – сайт Президента України
- www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України
- www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України
- www.me.gov.ua – сайт Міністерства економіки України